

Přehled	
Země	Česká republika
Typ organizace	OSVČ / živnostník / freelancer
Počet zaměstnanců	2
Typ praxe	Nadějná
Úroveň investice	Nízká
Typ aktivity	Produktový design z odpadních materiálů
Klíčová slova	Upcyklace / Nové využití

www.zaspas.cz

Shrnutí

ZasPas je česká upcylační společnost, která se specializuje na přeměnu automobilového odpadu, konkrétně bezpečnostních pásů a airbagů, na vysoce kvalitní a módní produkty, jako jsou tašky a doplňky. Přístup společnosti se zaměřuje na udržitelný design a řemeslné zpracování, kdy se suroviny, které by normálně skončily na skládkách, znovu využívají k výrobě moderních a odolných produktů.

Společnost ZasPas spolupracuje s automobilovými společnostmi na získávání bezpečnostních pásů a airbagů a poté zaměstnává místní řemeslníky k výrobě produktů, čímž zajišťuje udržitelnost celého výrobního řetězce a podporuje místní komunity. Tato společnost nejen snižuje množství odpadu, ale také podporuje řemeslníky díky férovým pracovním podmínkám a poskytuje spotřebitelům ekologické alternativy k masově vyráběnému zboží.

Zdroj: ZasPas, www.zaspas.cz

Pozadí a původ

Nápad na ZasPas se zrodil v létě 2012, kdy se zakladatelka Tereza, architektka, kreativní grafická designérka a designérka, od kamaráda – která vlastnila a provozovala vrakovisko aut – dozvěděla o nešťastném osudu vyřazených bezpečnostních pásů. Tereza, zasažená tímto plýtváním odolným a vysoce kvalitním materiálem, se inspirovala k nalezení nového využití pro bezpečnostní pásy. Zatímco většinu materiálů z vraků aut lze znovu použít, bezpečnostní pásy nevyhnutelně končí ve spalovnách. Navrhla a ručně ušila svou první kabelku právě z tohoto materiálu, který byl určen ke zničení.

S podporou svého švagra Michala a blízkých rodinných příslušníků se Tereza rozhodla tuto myšlenku dále rozvíjet a nakonec ji rozvinout v plnohodnotný projekt. To vedlo k založení ZasPasu. Tereza také získala 1. místo v regionální soutěži „Rozjezdy roku“ v Pardubickém kraji.

Relevance pro řemeslný sektor

Společnost je propojena s řemeslným sektorem zachováním tradičních řemeslných dovedností a tvorbou vysoce kvalitních produktů prostřednictvím kvalifikované řemeslné výroby. Recyklací automobilového odpadu ZasPas zdůrazňuje důležitost vytváření produktů s dlouhou životností a nabízí místním řemeslníkům příležitost pracovat s recyklovanými materiály.

Zaměření na materiál – druh použitého odpadního materiálu

Výrobky jsou z 95 % vyrobeny z recyklovaných materiálů, konkrétně z bezpečnostních pásů z automobilů havarovaných při autonehodách nebo odložených na vrakovišti.

Bezpečnostní pásy v automobilech jsou vyrobeny převážně z polyesterového popruhu, který je vybrán pro svou kombinaci pevnosti, odolnosti a mírné elasticity. Popruh je obvykle široký 5–7,5 cm a tkaný ve specifickém vzoru pro maximalizaci pevnosti v tahu. Popruh se nejčastěji vyrábí z polyesteru, který nahrazuje nylon používaný v dřívějších bezpečnostních pásech. Bezpečnostní pásy také obsahují navíjecí mechanismus vyrobený z pružiny a kovového (obvykle ocelového) zajišťovacího mechanismu. Přezka sedadla a západka jsou obvykle vyrobeny z kovu s plastovým krytem.

Polyester používaný v bezpečnostních pásech prochází speciální úpravou, která zvyšuje jeho odolnost vůči oděru, teplu a chemikáliím, protože výsledný materiál musí při nárazu odolat síle tisíců liber a zároveň zůstat pohodlný pro každodenní používání. To je výhodné pro jeho další opětovné použití v taškách a módě, díky čemuž jsou výrobky vysoce odolné.

BAS 48-19

BLK 48-17

Cílové skupiny

- Spotřebitelé dbající na životní prostředí
- Lidé se smyslem pro módu
- Nadšenci do designu, kteří si cení udržitelnosti a jedinečného řemeslného zpracování.
- Vzhledem k tomu, že produkty jsou úzce spjaty s automobilovým průmyslem, jsou cílovou skupinou i automobiloví fanoušci a nadšenci, stejně jako pracovníci a zaměstnanci v automobilovém průmyslu.

Zapojené zúčastněné strany

- Dodavatelé materiálů: Výrobci automobilů a místní recyklační centra.
- Designoví partneři: Místní módní návrháři a řemeslné kolektivy.
- Členové komunity: Řemeslníci a spotřebitelé, kteří podporují udržitelné postupy a nakupují produkty.
- Prodejce: Podnikatelka má vlastní e-shop, ale spolupracuje také s vybranými módními obchody v Praze a ve Vídni. Účastní se také různých pop-up designových trhů v České republice, jako je DyzejnMarket.

Zapojení odborníci a jejich role

- Designéři: Dohlíží na kreativní transformaci automobilového odpadu na nositelné nebo funkční produkty.
- Řemeslníci/Technici: Provádějí výrobu, včetně stříhání, šití a konečné úpravy.

Propojení praxe s potřebami identifikovanými v projektu

Znalost odpadních materiálů

ZasPas vyžaduje hluboké znalosti vlastností automobilových textilií a plastů. Jejich proces zahrnuje výzkum bezpečných technik manipulace, čištění a zpracování, což zajišťuje vysokou kvalitu a odolnost recyklovaných materiálů.

Zelené podnikatelské dovednosti

Podnik prokazuje ekologické podnikatelské dovednosti tím, že identifikuje specializovaný trh s recyklovanou módou, dodržuje environmentální předpisy a navrhuje škálovatelné obchodní modely. Jejich postupy slouží jako plán pro integraci udržitelnosti do ziskových podniků.

Kreativita a inovativní řešení

ZasPas je ukázkovým příkladem kreativity v upcyklaci, kdy průmyslový odpad přeměňují na módní produkty. Jejich estetická integrace drsných textur automobilového původu do elegantních designů odráží inovativní přístup k udržitelnému designu.

Metodologický přístup k implementaci praxe

Popis procesu – krok za krokem k zavedení praxe

Proces začíná cestou na vrakoviště, kde se shromažďují vyřazené bezpečnostní pásy z vozidel s ukončenou životností. Tým ZasPas vybírá vhodné pásy na základě kvality, trvanlivosti a barevného potenciálu.

Jakmile jsou materiály vybrány, jsou přepraveny ze šrotoviště do dílny k dalšímu zpracování. Pásy jsou poté ručně zbaveny všech zbývajících kovových, plastových dílů a spojovacích prvků, aby byla zajištěna čistá surovina. Následuje fáze namáčení ve speciálním čisticím roztoku, který pomáhá uvolnit veškeré odolné nečistoty, oleje nebo zbytky.

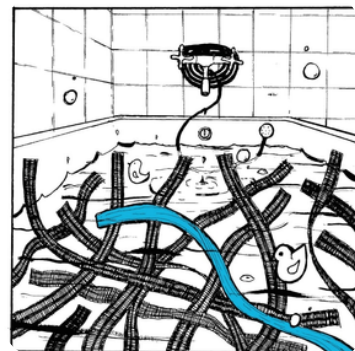
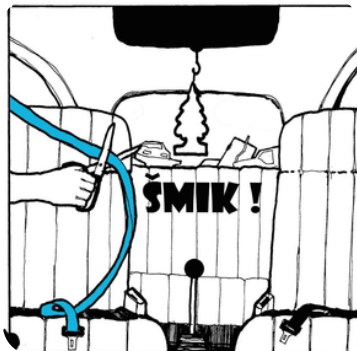
Poté se pásy důkladně perou v pračce, čímž se zajistí hygienické a estetické standardy. Po vyprání se suší na vzduchu, aby se zabránilo jejich poškození a zachovala se jejich strukturální integrita. Po uschnutí se pásy třídí podle barvy a typu, což umožňuje konzistenci v designu konečného výrobku.

Dalším krokem je stříhání pásů do požadovaných tvarů a délek a v některých případech jejich opletení nebo vrstvení za účelem vytvoření jedinečné textury nebo výztuhy. Díly jsou poté sešity zkušenými švadlenami, které z materiálu vytvářejí hotové předměty, jako jsou tašky, peněženky nebo doplňky. Každý kus prochází závěrečnou kontrolou kvality, aby se zajistilo, že splňuje standardy ZasPas, a poté je zabalen a odeslán zákazníkům. Celý proces je poměrně časově náročný kvůli pečlivé ruční práci v každé fázi.

Jako malý podnik se ZasPas spoléhal spíše na praktické experimentování a spolupráci se zručnými řemeslníky než na externí konzultanty. Jejich přístup ukazuje, jak tradiční ruční procesy a kreativita mohou proměnit automobilový odpad ve funkční a stylové produkty.

Související vyvinuté zdroje

- Přístup k vrakovištím nebo šrotovištím.
- Pračka
- Silný a výkonný šicí stroj a jehly.

Konečný produkt

ZasPas nabízí batohy, toaletní tašky, kabelky, ledvinky, peněženky, pletené tašky, tašky s přezkou a barevné opasky, vyrobené převážně ze starých bezpečnostních pásů z automobilů. Jejich kolekci dělá skutečně jedinečnou kreativní systém pojmenování každého produktu – modely jsou označeny hravými kódy připomínajícími poznávací značky automobilů, což znamená barvu (3 písmena), označení konkrétního produktu v řadě (2 číslice) a rok designu produktu (2 číslice), například: BLK-48-19 (černý batoh z roku 2019), BAS-84-18 (černo-stříbrná taška z roku 2018), BAB-38-13 (černo-hnědá taška z roku 2013).

Každý kus je jedinečný a odráží příběh původního materiálu.

Zdroje financování této intervence

- Finanční odměna z regionální soutěže „Rozjezdy roku“ podporované společností T-mobile na nastartování podnikání.
- Vlastní investice a příjmy z prodaných produktů.

Inovace, použité nové metody nebo technologie

Značka ZasPas si úspěšně vydobyla specifickou mezeru na trhu tím, že přeměnila přehlížený a nekonvenční materiál – použité bezpečnostní pásy z automobilů – na stylové, odolné a ekologické doplňky. V době, kdy udržitelná móda nabývala na obrátkách, ale mnoho značek se zaměřovalo na textil, se ZasPas obrátila pro inspiraci na automobilový průmysl. Značka identifikovala mezeru na trhu s robustními, originálními produkty, které spojují upcyclaci s designem, a jsou obzvláště atraktivní pro zákazníky, kteří si cení funkčnosti a dbají o životní prostředí. Zdůrazněním pevnosti materiálu, historie a jedinečné estetiky si ZasPas vybudoval věrnou zákaznickou základnu, která oceňuje nejen kvalitu jejich tašek a doplňků, ale také příběh, který se za každým kusem skrývá. Jejich schopnost spojit řemeslné zpracování, humor a udržitelnost jim dala jasnou identitu a umožnila jim vyniknout v přeplněném světě ekologické módy.

Překážky a výzvy, kterým čelí

Mezi výzvy patří zajištění stálého přísunu kvalitních odpadních materiálů a barevných bezpečnostních pásů a taky výroba malých výrobků z bezpečnostních pásů (pod šicím strojem se s tvrdým materiálem pracuje obtížně).

Produkt je jedinečný, ale není pro každého, jeho marketing by se proto měl zaměřit na specifickou cílovou skupinu. Překonání veřejné skepse vůči recyklovaným produktům je také výzvou.

Další kroky a plány do budoucna

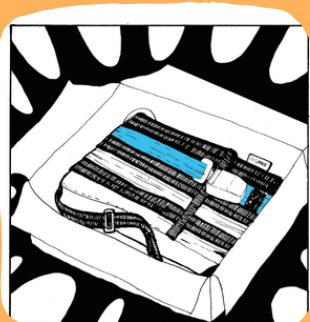
Pro další rozvoj by společnost mohla hledat partnerství s konkrétními výrobci automobilů nebo prodejci automobilů a nabízet jejich produkty zákazníkům jako doplňkové zboží. V minulosti ZasPas spolupracoval se společností Volvo na vánoční dárkové edici pro jejich klienty. Taková spolupráce může dále posílit pověst značky.

Klíčové dopady – environmentální, ekonomické a sociální

- Životní prostředí: Významné snížení automobilového odpadu a snížená poptávka po primárních materiálech. Doposud recyklovali 68 191 metrů bezpečnostních pásů, což je 4 091 kilogramů bezpečnostních pásů z 8 523 automobilů.
- Ekonomické: Vytváření nových pracovních míst v udržitelné výrobě a otevírání nových segmentů trhu, v tomto případě formou samostatné výdělečné činnosti nebo najímáním externí podpory
- Sociální: Posílení postavení místních řemeslníků a zvýšení environmentálního povědomí spotřebitelů.

Vlastnosti a kritéria pro posouzení praxe jako efektivní, účinné, udržitelné a přenositelné

Přehled	
Účinnost: Jak dobře tato praxe dosahuje svých cílů?	ZasPas účinně dosahuje svých cílů přeměnou automobilového odpadu na atraktivní a funkční módní doplňky, zároveň zvyšuje ekologické povědomí a snižuje ekologickou stopu.
Efektivita: Minimalizuje tato praxe využití zdrojů a zároveň maximalizuje výstupy?	Tato praxe minimalizuje spotřebu zdrojů díky optimalizovanému zpracování materiálů a úspornému výrobnímu modelu, čímž zajišťuje maximální výtěžnost z dostupného odpadu a zároveň snižuje spotřebu energie.
Udržitelnost: Přispívá tato praxe k ochraně životního prostředí, sociální rovnosti a dlouhodobé udržitelnosti?	Tím, že ZasPas přetváří automobilový odpad na dlouhotrvající produkty, přispívá k ochraně životního prostředí, podporuje sociální rovnost poskytováním místních pracovních příležitostí a zároveň podporuje oběhové hospodářství, čímž zajišťuje dlouhodobou udržitelnost.
Přenositelnost: Lze tyto metody přenést a využít i v odlišných podmínkách?	Metody používané společností ZasPas jsou dobře zdokumentované a lze je přizpůsobit i jiným trhům. Pro jejich replikaci je třeba zajistit přístup k podobným druhům odpadu, základní technologie upcyclace (vybavení pro čištění, řezání a šití) a kvalifikované řemeslníky.

Požadované kompetence pro implementaci příkladu dobré praxe

Mapování aktivit na kompetence

Související kompetence	
Znalosti	Znalost automobilových materiálů, environmentálních politik a principů oběhového hospodářství.
Dovednosti	Technická zdatnost v čištění, řezání, šití a práci s designovým softwarem.
Postoje	Myšlení orientované na udržitelnost, kreativita, schopnost přizpůsobení a týmový přístup.

Potřebné školení pro úspěšnou implementaci

- Workshopy o technikách upcylace a vědě o materiálech.
- Kurzy o udržitelném designu a environmentálních předpisech.
- Školení v oblasti digitálních nástrojů (CAD, online marketing) pro zlepšení designu a schopností oslovovat veřejnost.

Poučení

- Udržitelnost je v módě: Přeměna automobilového odpadu na luxusní módní oblečení dokazuje, že ekologické postupy mohou být stylové i funkční.
- Odpad jako zdroj: Díky kreativitě a technickým znalostem mohou vyřazené materiály najít druhý život a stát se cennými produkty.
- Neustálá inovace: Proces zdokonalování a adaptace je nezbytný pro překonávání výzev a uspokojování potřeb trhu.

Odkazy / reference

Zdroj: ZasPas, www.zaspas.cz

- www.zaspas.cz
- www.instagram.com/zaspasbags/
- www.seznamzpravy.cz/clanek/magazin-zivotni-styl-upcycling-v-cesku-pero-ze-zubnich-kartack-nebo-taska-z-bezpecnostnich-pasu-265202